

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

A. Formål og baggrund

Formålet med lovforslaget er

- at give mulighed for etablering af regionale jordkøbsnævn og
- at lægge større vægt på lovens anvendelse til at afbøde de jordbrugsmæssige gener ved offentlige myndigheders ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder.

Statens jordfond (Jordfonden), der blev oprettet i 1919, blev ophævet i 1990. Samtidig blev de statslige jordkøbsaktiviteter stærkt begrænset. Bortfaldet af den statslige aktivitet med opkøb af jord til forbedring af ejendomsstrukturen gennem jordfordeling mærkedes særligt i Sønderjyllands Amt, hvor behovet for forbedring af ejendomsstrukturen af historiske grunde er størst. Landboreformerne, der blev gennemført i Kongeriget fra slutningen af 1700-tallet, omfattede ikke Hertugdømmerne.

Sønderjyllands Amtsråd tog derfor initiativ til frikommuneforsøget Den Sønderjyske Jordfond sammen med kommuner i amtet. Forsøget, der er 10-årigt, godkendtes d. 28. august 1992 og iværksattes d. 5. april 1993 ved amtsrådets endelige tiltrædelse af vedtægterne.

Regelgrundlaget for Den Sønderjyske Jordfond var oprindeligt frikommuneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1224 af 18. december 1991, ændret ved lov nr. 1208 af 28. april 1993, samt landbrugsministerens godkendelse af Sønderjyllands Amtskommunes friamtsregulativ nr. 19, jf. bekendtgørelse nr. 751 af 28. august 1992 om godkendelse af regulativet. Efter frikommuneprojektets ophør ved udgangen af 1993 fortsatte forsøget med hjemmel i § 30 a i jordkøbsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 754 af 18. august 1994 om statens fremskaffelse af jord til jordbrugsmæssige formål m.m., samt bekendtgørelse nr. 1178 af 23. december 1993 om Den Sønderjyske Jordfond.

Angående frikommunelovforslaget henvises der til FT 1991-92: 8589-8604, 9663, 9748-49; A 6013, og angående jordkøbslovsforslaget henvises til FT 1993-94: 91, 355, 3687, 4366; A 51.

På baggrund af erfaringerne fra Den Sønderjyske Jordfond har andre amtsråd i Jylland nu vist interesse for også at etablere regionale jordkøbsorganer. Lovforslaget sigter derfor på at give de amtskommuner, der måtte ønske det, mulighed for at etablere jordkøbsnævn.

Behovet for jordkøb for at fremme jordfordelinger viser sig i stigende grad i forbindelse med offentlige myndigheders større ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder, f.eks. anlægsaktiviteter som naturgenopretning, foranstaltninger for friluftslivet, skovrejsning, vejanlæg og byudvikling. Det mærkes ikke alene i Den Sønderjyske Jordfond, men også i den statslige aktivitet. Ved benyttelse af jordkøb og jordfordelinger i forbindelse med anlægsaktiviteter kan der opnås fordele både for den anlæggende myndighed og for jordbruget.

Kommuner og amtskommuner kan lovligt erhverve jord til varetagelse af deres opgaver, men kan ikke efter gældende regler købe jord til jordfordeling og magelæg. Med lovforslaget sigtes på, at de enkelte amtsråd får mulighed for at nedsætte regionale jordkøbsnævn med denne opgave.

Nævnet kan efter forslaget erhverve jord til forbedring af landbrugets arronderingsmæssige forhold, herunder for at afbøde jordbrugsmæssige gener i forbindelse med andre myndigheders ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder, og i særlige tilfælde af hensyn til bevarelse af landskabet eller det landbrugsmæssige miljø. Jordkøbsnævnet kan ikke være permanent arealbesidder, men forudsættes at afhænde arealerne hurtigst muligt, normalt inden for få år, fortrinsvis til landmænd og fortrinsvis i jordfordeling eller jordomlægning.

De forudsatte rammer for nævnets virksomhed er beskrevet under punkt B 3. De svarer til praksis i Den Sønderjyske Jordfond, suppleret med krav om, at det regionale jordkøbsnævns aktivitet skal være i overensstemmelse med amtskommunens region- og landbrugsplanlægning.

Når det gælder den statslige aktivitet, blev det tilkendegivet i bemærkningerne til lovforslag nr. L 221 1989-90 om ændring af den daværende udlånslov (nu jordkøbsloven) – uden at ændre lovens tekst – at